

سنڌ آرڊيننس نمبر XVII مجريه 1974
SINDH ORDINANCE NO. XVII OF 1974

سنڌ (قانونن جي ترميم) آرڊيننس، 1974
THE SINDH (AMENDMENT OF LAWS)
ORDINANCE, 1974
فهرست (CONTENTS)

تمهيد (Preamble)

دفعات (Sections)

1. مختصر عنوان ۽ شروعات

Short title and commencement

2. ترميمون

Amendments

3. درخواستن جي منتقلي وغيره

Transfer of appeals, etc

4. پراجيڪٽن جي جاچ

Inspection of projects

5. 1972 جي سنڌ آرڊيننس III جي منسوخِي

Repeal of Sindh Ordinance III of 1972

شيدول

Schedule

وفاقي ايڪٽس جيئن سنڌ ۾ لاڳو ٿيندا

Federal Acts as applicable to Sindh

سنڌ ايڪٽس ۽ آرڊيننسز

Sindh Acts and Ordinances

اولھ پاکستان ایکٹس ۽ آرڈیننسز

West Pakistan Acts and Ordinances

خیرپور ایکٹس

Khairpur Acts

پنجاب ایکٹس

Punjab Acts

این ڈبلیو ایف پی ایکٹس

N.W.F.P Acts

صدارتی حکم

President's Order

سند آرڊيننس نمبر XVII مجريه 1974
SINDH ORDINANCE NO. XVII OF 1974

سند (قانونن جي ترميم) آرڊيننس، 1974
THE SINDH (AMENDMENT OF
LAWS) ORDINANCE, 1974

[22 آڪٽوبر 1974]

آرڊيننس جنهن ذريعي ڪمشنرن کي اختيار ڏيڻ لاءِ سند ۾ لاڳو ڪرڻ لائق ڪجهه قانونن ۾ ترميم ڪئي ويندي.

تمهيد (Preamble) جيئن ته ڪمشنرن کي اختيار ڏيڻ لاءِ سند ۾ لاڳو ڪرڻ لائق ڪجهه قانونن ۾ ترميم ڪرڻ ضروري ٿي پئي آهي، جيڪا هن ريت هوندي:

۽ جيئن ته صوبائي اسيمبلي جو اجلاس هلندڙ نه آهي ۽ سند جو گورنر مطمئن آهي ته موجوده حالتن ۾ هنگامي قدم کڻڻ ضروري ٿي پيو آهي؛

هاڻي، تنهن ڪري، اسلامي جمهوريه پاڪستان جي عبوري آئين جي آرٽيڪل 128 جي شق (1) تحت مليل اختيارن کي استعمال ۾ آڻيندي، سند جي گورنر هيٺيون آرڊيننس جوڙي نافذ ڪرڻ فرمايو آهي؛

مختصر عنوان ۽ 1. هن آرڊيننس کي سند (قانونن جي ترميم)

شروعات آرڊيننس، 1974 سڏيو ويندو.

Short title and commencement (2) هي فوري طور لاڳو ٿيندو.

commencement

ترميمون 2. بشرطيڪ جيستائين تفصيلي بيان نه ڪيو وڃي، شيڊول ۾ ڄاڻايل ايڪٽس ۽ آرڊيننسز ۾ اهڙيءَ ريت ترميم ڪئي

Amendments	ويندي جيئن چوٿين ڪالم ۾ ڄاڻايو ويو آهي ۽ قائدا، ضابطا، بائي لاز نوٽيفڪيشنز ۽ حڪم ڪيا ۽ ان سلسلي ۾ جاري ڪيا وڃن، اهي لاڳو ٿيندا ۽ ضروري تبديلين سان جيستائين انهن کي تبديل ڪيو، منسوخ ڪيو يا ترميم ڪيو وڃي.
جي درخواستن جي منتقلي وغيره	3. هن آرڊيننس لاڳو ٿيڻ کان فوري اڳ روپنيو ڪمشنر جي سامون ڪا اپيل، نظرثاني جي درخواست يا پيو ڪو التوي ۾ ڪيس دائره اختيار رکندڙ ڪمشنر ڏانهن منتقل ٿي ويندو ۽ ان طرفان نڪال ڪيو ويندو.
Transfer of appeals, etc	4. ڪمشنر ڪري سگهي ٿو:
پراجيڪٽن جي جاچ	(i) سالياني ترقياتي پروگرام يا ڪنهن لوڪل اتارتي جي سهڪار سان ڪنهن پراجيڪٽ جو معائنو يا جاچ؛
Inspection of projects	(ii) ڊويزن اندر ان سلسلي ۾ آفيسر انچارج کان اهڙي پروجيڪٽ سان لاڳاپيل ڪا معلومات، رپورٽ يا رڪارڊ طلب ڪري سگهي ٿو.
	وضاحت: هن دفعي تحت مليل اختيار ڪمشنر کي ان لاءِ بااختيار نه بڻائيندا ته اهو انتظامي يا مالياتي معاملن ۾ ڪا هدايت يا حڪم جاري ڪري.
1972 جي سنڌ آرڊيننس III جي منسوخ	5. سنڌ (قانونن جي ترميم) آرڊيننس، 1972 کي منسوخ ڪيو وڃي ٿو.
Repeal of Sindh Ordinance III of 1972	
شيدول Schedule	شيدول Schedule

وفاقي ايڪٽس جيئن
سنڌ ۾ لاڳو ٿيندا
Federal Acts as
applicable to
Sindh

سال	نمبر	مختصر عنوان يا مضمون	ترميمون
1	2	3	4
		وفاقي ايڪٽس جيئن سنڌ ۾ لاڳو ٿيندا	
1861	V	پوليس ايڪٽ، 1861	دفعہ 15_A جي ذيلي دفعہ (4) ۾ لفظن ”طرفان“ ۽ ”صوبائي“ حڪومت ”وچ ۾ لفظ ”ڪمشنر يا“ شامل ڪيا ويندا. دفعہ 33_A جي ذيلي دفعہ (3) ۾ ”صوبائي“ حڪومت ”لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو.
1894	I	زمين طلبي ايڪٽ، 1894	دفعہ 5 ۾ لفظن ”جتي“ ۽ ”هڪ“ وچ ۾ ”زمين عوامي مقصد لاءِ حاصل ڪئي وئي آهي، جيڪڏهن

ڪمشنر ۽ جتي زمين ڪمپني لاءِ حاصل ڪئي وئي آهي. ” شامل ڪيا ويندا. دفعہ 5_A, 6(3), 7, 17(4), 31(3), 35(1), 36(2), 38(1), 39, 40, 41, 49(2) ۽ 49(3) ۾ ”صوبائي حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو. دفعات 17(4), 41 ۽ 49(2) ۾ ”اهو“ لاءِ ”هي“ متبادل ٿيندو. دفعہ 6 جي ذيلي دفعہ (1) ۾ ”صوبائي حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو ۽ ”اهڙي حڪومت جو سيڪريٽري“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل			
---	--	--	--

ٿيندو. دفعہ 17 ۾: (i) ذيلي دفعہ (1) ۾، لفظ ءَ ڪا ”ٽڪڙ“ ءَ لفظ ”ڪليڪٽر“ وچ ۾ ”جڏهن ڪمشنر ايئن هدايت ڪري“ شامل ڪيا ويندا. (ii) ذيلي دفعہ (1) جي شرطي بيان لاءِ، هيٺين ريت متبادل ٿيندو: ”بشرطيڪ هن ذيلي دفعہ تحت ڪمشنر ڪليڪٽر کي ڪا هدايت جاري نه ڪندو جيستائين حڪومت جو کاتو لوڪل اٿارٽي يا ڪمپني، جيئن معاملو هجي، جنهن جي لاءِ زمين خريد			
---	--	--	--

ڪئي پئي وڃي، ضلعي جي ڪليڪٽر طرفان دفعات 23 ۽ 24 جي گنجائشن کي نظر ۾ رکندي اهڙي زمين جي طلبي لاءِ طئي ڪيل ڪٽيل رقم اڳواٽ جمع ناهي ڪرائي.؛ (iii)ذيلي دفعه (2) ۾ لفظن “ضروري” ۽ “حاصل ڪرڻ” جي وچ ۾ “ڪمشنر لاءِ” شامل ڪيو ويندو ۽ لفظن، ڏنگين ۽ انگ “ذيلي دفعه (1)” ۽ لفظن “۾ داخل ٿيڻ” وچ ۾ “حڪومت جي اڳواٽ منظوري سان” شامل ڪيا ويندا.			
دفعه 31 ۾: (i)ذيلي دفعه (1) ۾	سنڌ انڪمپرڊ اسٽيٽس	XX	1896

اڪٽ، 1896	“بورڊ آف روينيو” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. (ii) ذيلي دفعه (1) ڪانپوءِ، هيٺيون اضافو ڪيو ويندو: “ (2) ڪمشنر جي فيصلي خلاف ڪا به اپيل نه ڪئي ويندي.”		
عام شقون اڪٽ، 1897	دفعه 3 ۾، شق (12) ڪانپوءِ هيٺين ريت اضافو ڪيو ويندو: “ (13) ‘ڪمشنر’ جو مطلب هوندو هڪ ڊويزن جي روينيو ايڊمنسٽريشن جو چيف آفيسر انچارج ۽ جنهن ۾ شامل آهي اهڙي ڊويزن جو ايڊيشنل ڪمشنر.”	X	1897
لينڊ ڪنٽرول (ڪراچي)	دفعه 2 ۾: (a) شق (ii) ۾	XI	1952

ڊويزن) ايڪٽ، 1952 “صوبائي حڪومت” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. (b) شق (iii) کانپوءِ، هيٺيون اضافو ڪيو ويندو: “iii_a) ‘ڪمشنر’ مطلب ڪراچي ڊويزن جو ڪمشنر.” (c) شق (vii) ۾ “ڊپٽي ڪمشنر” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. دفعو 17 ۾، “صوبائي حڪومت” جتي به اچي “ڪمشنر” متبادل ٿيندو ۽ “اهو” لاءِ “هي” متبادل ٿيندو. دفعو 19 ۾، لفظن “هوندو” ۽ “خلاف” وچ ۾ لفظ “ڪمشنر جي خلاف يا” شامل			
--	--	--	--

سنڌ ايڪٽس ۽
آرڊيننسز
Sindh Acts and
Ordinances

ڪيا ويندا.			
سموري ايڪٽ ۾ سواءِ دفعہ 11 جي ”صوبائي حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو. دفعہ 2 ۾، شق (b) کان اڳ هيٺيون اضافو ڪيو ويندو: ” (a) ڪمشنر مطلب ڪراچي ڊويزن جو ڪمشنر.“ دفعہ 14 ۾، ”اهو“ لاءِ ”هن کي“ متبادل ٿيندو.	ڪراچي ضروري شيون (قيمت تي ضابطو ۽ ذخيره اندوزي) ايڪٽ، 1953	XXVII	1953
	سنڌ ايڪٽس ۽ آرڊيننسز		
دفعہ 17 ۾، لفظن ”ڪو“ ۽ ”ڪليڪٽر“ وچ ۾ ”ڪمشنر“ شامل ڪيو ويندو.	سنڌ فيريز ايڪٽ، 1868	II	1868
دفعہ 11 ۽ 57 ۾	سنڌ آبپاشي	VII	1879

		ايڪٽ، 1879	“روينيو ڪمشنر” لاءِ. دفعات 67، 92(6)، 91(2)(iii) ۽ 92_A(3) ۾ “صوبائي حڪومت” لاءِ ڪمشنر متبادل ٿيندو. دفعو 92_A(3) ۾، “سنڌ لاءِ” کي ختم ڪيو ويندو.
1905	I	سنڌ ڪورٽ آف وارڊس ايڪٽ، 1905	دفعو 3 لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “3. دفعو 12 جي گنجائشن موجب ڪمشنر پنهنجي ڊويزن جي حدن لاءِ ڪورٽ آف وارڊس هوندو: بشرطيڪ صوبائي حڪومت، جيڪڏهن اها مناسب سمجهي، سرڪاري گزيت ۾

نوٽيفڪيشن ذريعي: (a) ڊويزن ۾ ڪمشنر بدران ڪورٽ آف وارڊس لاءِ خاص عملدار مقرر ڪري سگهي ٿي، يا (b) هڪ ڊويزن لاءِ ڪمشنر ۽ ڪنهن پئي عملدار يا عملدارن تي مشتمل ڪورٽ آف وارڊس جوڙي سگهي ٿي، يا (c) صوبي سنڌ جي ڪنهن به حصي لاءِ ڪنهن پئي عملدار يا عملدارن کي ڪورٽ آف وارڊس طور مقرر ڪري سگهي ٿي، ۽ هدايت ڪري سگهي ٿي ته اهڙو حصو ڪنهن ڊويزن			
---	--	--	--

جي ڪورٽ آف وارڊس جي دائره اختيار کان ٻاهر هوندو جنهن ۾ اها مڪمل طور يا عارضی طور موجود هجي. دفعہ 43 ۾ ذيلي دفعہ (1) لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “43.(1) هر حڪم کان اپيل ٿي سگهندي، سواءِ هن ايڪٽ تحت جاري ڪيل ڊسٽرڪٽ ڪورٽ جي حڪم جي، پوءِ اهو اصل هجي يا اپيل تي هجي: (a) جتي حڪم ڪمشنر جو آهي يا بورڊ آف روينيو جي دفعہ 3 جي شرطيہ بيان تحت مقرر ڪيل ڪنهن			
--	--	--	--

خاص يا ٻئي عملدار يا جوڙيل بورڊ جو حڪم هجي؛ (b) جتي حڪم ڪمشنر جي ڪليڪٽر جو هجي يا جتي اهڙي عملدار يا بورڊ کي اهڙي عملدار يا بورڊ تي دائره اختيار آهي؛ ۽ (c) ٻين سمورن معاملن ۾ ڪليڪٽر ڏانهن؛ بشرطيڪ جتي اهڙو ڪو عملدار يا بورڊ ڪورٽ آف وارڊس طور مقرر ناهي ڪيو ويو ۽ حڪم هن ايڪٽ جي مقصدن حاصل ڪرڻ لاءِ اهڙي ڪورٽ آف وارڊس جي برابر ڪنهن			
---	--	--	--

عملدار طرفان جاري ڪيو ويو آهي، صوبائي حڪومت هدايت ڪري سگهي ٿي تہ اپيلون اهڙي عملدار يا بورڊ کي ڪيون وينديون.			
دفعہ 1 جي ذيلي دفعہ (2) ۾ لفظ ”سنڌ“ کانپوءِ لفظ ”خيرپور ضلعي سميت“ شامل ڪيا وڃن.	سنڌ مختيارڪارس ڪورٽس ايڪٽ، 1906	II	1906
دفعہ 45-B جي ذيلي دفعہ (5) ۾ فل اسٽاپ کان اڳ لفظ ”ڪمشنر“ شامل ڪيا ويندا.	سنڌ ٽائون پلاننگ ايڪٽ، 1915	I	1915
دفعہ 59-P جي ذيلي دفعہ (2) ۾ ”بورڊ آف روينيو سنڌ“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو.	ڪوآپريٽو سوسائٽيز ايڪٽ، 1925	VII	1925

1947	XLIX	سند رورل ڪريڊٽ اينڊ لينڊ ٽرانسفر ايڪٽ، 1947	دفعہ 26 ۾ ”بورڊ آف روبنيو“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو. دفعہ 28 لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: ”28. بورڊ آف روبنيو يا ڪمشنر، ڪنهن اپيل تي اليو ۾ پيل فيصلو يا نظرثاني ۾ ڪارروائي ڪري سگهي ٿو جيئن معاهلو هجي، ڪنهن حڪم تي عملدرآمد ڪي روڪي سگهي ٿو جنهن جي سلسلي ۾ اپيل ڪئي ڪئي اهي يا جنهن جي سلسلي ۾ نظرثاني جي ڪارروائي ظاهر ٿئي ٿي.“
1972	II	سند پيپلز	دفعہ 2 ۾ شق (9)

کانپوءِ هيٺيون اضافو ڪيو ويندو: “(A_9) ‘ڪمشنر’ مطلب ڊويزن جي روينيو ايڊمنسٽريشن جو چيف آفيسر انچارج ۽ جنهن ۾ شامل آهي حڪومت طرفان هن آرڊيننس تحت ڪمشنر جا سمورا يا ڪي به ڪم سرانجام ڏيڻ لاءِ خاص طور تي مقرر ڪيل ڪو عملدارن.” دفعو 10 جي ذيلي دفعو (2) ۾ “ڪارپوريشن جي صورت ۾ ۽ ڪليڪٽر پيپلز ميونسپلٽي يا پيپلز ٽائون ڪميٽي جي صورت ۾” ختم	لوڪل گورنمينٽ آرڊيننس، 1972		
---	---	--	--

ڪيا ويندا. دفعہ 40 جي ذيلي دفعہ (7) لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “ (7) هڪ ڪائونسل، ڪنٽرولنگ اتارتي ڪي فراهم ڪندي: (a) مقررِي، ملازمن جي برطرفِي، ڊسچارج يا معطلِي سميت ڪائونسل طرفان ورتل سمورا فيصلا؛ (b) ڪائونسل جون گڏجاڻيون ڪوٺائڻ کان اڳ سمورين گڏجاڻين جي ايجنڊا ۽ ورڪنگ پيپر جا نقل؛ ۽ (c) ڪائونسل جي سمورين گڏجاڻين جي منتس جا نقل. (A_7) جتي ڪمشنر			
--	--	--	--

ڪنٽرولنگ اٿارٽي نہ آهي ذيلي دفعہ (7) تحت فراهم ڪيل معلومات ڪمشنر کي پڻ فراهم ڪئي ويندي.” دفعہ 45 ۾: (i) ذيلي دفعہ (2) ۾ لفظ ۽ ڪاما “وقت” ۽ لفظ “بيان ڪرڻ” وچ ۾ لفظن “ڪمشنر جي سفارشن تي” شامل ڪيا ويندا؛ ۽ (ii) ذيلي دفعہ (2) ۾ هيٺين اضافو ڪيو ويندو: “ (3) ڪائونسل ۾ پوسٽ پيدا ڪرڻ جي تجويز تي پيپلز لوڪل ڪائونسل ۾ خدمتون سرانجام ڏيندڙ ماڻهن تي ذريعي ڀرتي ڪئي			
---	--	--	--

ويندي، جيڪو عمل ڪمشنر ذريعي گذارڻو ويندو.” دفعہ 48 ۾ فل اسٽاپ کي ڪولن سان تبديل ڪيو ويندو ۽ ان کانپوءِ هينڊون اضافو ڪيو ويندو: “i) ”بشرطيڪ قيام جي شيڊول ۾ تبديلي لاءِ ڪا تجويز ڪارپوريشن جي صورت ۾ ڪمشنر کان ۽ ڪنهن ٻي صورت ۾ ڪنٽرولنگ اٿارٽي ذريعي گذاري ويندي.” دفعہ 49 ۾ ذيلي دفعہ (2) کانپوءِ هينڊن ريت اضافو ڪيو ويندو: “3) ڪمشنر ڪائونسل جون			
--	--	--	--

سرگرميون هن آرديننس جي گنجائشن موجب آهن يا نه اها جاچ لهڙ لاءِ ڪو ڪاغذ، دستاويز رجسٽر يا رڪارڊ طلب ڪري سگهي ٿو ۽ جيڪڏهن ضروري سمجھي حڪومت کي پنهنجي رپورٽ جمع ڪرائي سگهي ٿو. ” دفعہ 63 ۾، ذيلي دفعہ (6) لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “(6) جيڪڏهن ڪو عملدار جنهن جي ذمي ڪائونسل طرفان فنڊس رکيا ويا آهن، منظور ڪيل سرگرمين کان وڌيڪ رقم خرچ ڪرڻ ضروري سمجھي ٿو			
--	--	--	--

جيڪا منظور ڪئي وئي آهي يا بجيت ۾ فراهم ڪئي وئي آهي ته اهو اهڙي تجويز ڪنٽرولي اٿارٽي کي فيصلي لاءِ اماڻيندو ۽ جتي ڪنٽرولنگ اٿارٽي حڪومت آهي، ته تجويز ڪمشنر ذريعي اماڻي ويندي. دفعہ 88 جي ذيلي دفعہ (1) ۾ ”ڪليڪٽر ڪردار ادا ڪندي“ کي ختم ڪيو ويندو. دفعہ 93 جي ذيلي دفعہ (1) ۾ ”ڪليڪٽر“ لاءِ ”ڊويزن جو ڪمشنر“ متبادل ٿيندو.			
	اولھہ پاڪستان		

اولهه پاڪستان
ايڪٽس ۽ آرڊيننسز
West Pakistan
Acts and
Ordinances

ايڪٽس ۽ آرڊيننسز			
اولهه پاڪستان عام شقون ايڪٽ، 1956 شامل ڪيو ويندو: “ (17) ’ڪمشنر’ جو مطلب هوندو ڊويزن جي روينيو ۽ ايڊمنسٽريشن جو چيف آفيسر انچارج ۽ جنهن ۾ شامل هوندو اهڙي ڊويزن جو ايڊيشنل ڪمشنر.”	VI	1956	
اولهه پاڪستان ويڪسينيشن آرڊيننس، 1958 دفعو 3 ۾: (i) ذيلي دفعو (4) ۾، “حڪومت” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. (ii) ذيلي دفعو (4) ۾، هيٺين ريت اضافو ڪيو ويندو: “ (5) ڪمشنر هن دفعو تحت ايندڙ هر ڪيس جي رپورٽ	XXVII	1958	

حکومت کي اماڻيندو ۽ حکومت آرڊر کي مستقل ڪندي نظر ثاني ڪندي يا ٻيهر ترتيب ڏيندي يا ان سلسلي ۾ ٻيو ڪو آرڊر جاري ڪندي جيڪو ڪمشنر ڪري پئي سگهيو.” (iii) شرطيه بيان لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “بشرطيڪ ڊپٽي ڪمشنر يا ڪمشنر طرفان هن دفعي تحت جاري ڪيل ڪو به آرڊر حکومت طرفان تيستائين مستقل ڪيو روائيز ڪيو يا ٻيهر ترتيب ڏنو نه ويندو جيستائين اهڙي آرڊر خلاف			
---	--	--	--

لوڪل اٿارٽي کي سبب ڄاڻائڻ جو موزون موقعو نه ڏنو وڃي.			
دفعہ 8 ۾، ذيلي دفعہ (2) جي شرطيہ بيان ۾، ”حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو. دفعہ 18 ۾: (i) ذيلي دفعہ (1) ۾، ”حڪومت“ لاءِ ”ڊويزن“ جو ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو. (ii) ذيلي دفعہ (3) ۾، ”حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو. دفعہ 19 ۾، ”حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو. دفعہ 27 جي ذيلي دفعہ (2) ۾	اولهہ پاڪستان ڪنٽرول آف گونداڙ آرڊيننس، 1959	XXXV	1959

“حکومت” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو.			
اولهه پاڪستان ڪنسوليديشن آف هولڊنگس آرڊيننس، 1960 دفعو 2 ۾، شق (c) ڪانپوءِ هيٺين ريت اضافو ڪيو ويندو: “ (d) ‘ڪمشنر’ مطلب ڊويزن جي روينيو ايڊمنسٽريشن جو چيف آفيسر انچارج ۽ جنهن ۾ شامل آهي ايڊيشن ڪمشنر ۽ ٻي ڪا آفيس جيڪا بورڊ آف روينيو طرفان هن آرڊيننس تحت ڪمشنر جا ڪم سرانجام ڏيڻ لاءِ بااختيار بڻائي وئي هجي.” (i) ذيلي دفعو (2) ۾، “دي” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. (ii) ذيلي دفعو (3) ۾،	VI	1960	

			“بورڊ آف روينيو” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو: (iii) ذيلي دفعه (4) لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “(4) بورڊ آف روينيو ذيلي دفعه (1) تحت طلب ڪيل ڪنهن معاملي جي صورت ۾ ۽ ڪمشنر ذيلي دفعه (2) تحت طلب ڪيل ڪنهن معاملي جي صورت ۾ يا ان کي ذيلي دفعه (3) رپورٽ ڪيل جي سلسلي ۾ اهڙو آرڊر پاس ڪري سگهي ٿو جيئن اهو ضروري سمجهي.
1960	VII	اولهه پاڪستان پيپر فوڊ آرڊيننس،	دفعه 35 ۾: (i) ذيلي دفعه (3) ۾ “حڪومت” لاءِ

“ڪمشنر” متبادل ٿيندو. (ii) ذيلي دفع (3) ڪانپوءِ هيٺيون شامل ڪيو ويندو: “ (4) ڪمشنر هن دفع تحت ٿيندڙ هر ڪيس جي رپورٽ حڪومت کي جمع ڪرائيندو ۽ حڪمت آرڊر کي مستقل، روائيز يا پهر ترتيب ڏيندي، يا ان سلسلي ۾ پيو ڪو آرڊر ڪندي جيڪو ڪمشنر ڪري پئي سگهيو.” (iii) شرطي بيان لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “بشرطيڪ ڊپٽي ڪمشنر يا ڪمشنر طرفان هن دفع تحت جاري	1960		
--	------	--	--

ڪيل ڪو به آرڊر حڪومت طرفان اهڙي آرڊر خلاف ملوڪل اٿارٽي کي سبب ڄاڻائڻ جو موزون موقعو ڏيڻ ڪانسواءِ مستقل ڪيو روائيز ڪيو يا ٻيهر ترتيب ڏنل ويندو.”			
دفعو 6 ۾: (i) ذيلي دفعو (1) ۾، شق (b) کانپوءِ هيٺيون شامل ڪيو ويندو: “ (c) هر ڊويزن لاءِ مئنيجمينٽ جو ڊويزنل بورڊ؛ ۽ ” (ii) ذيلي دفعو (2) ۾، شق (b) کانپوءِ هيٺيون شامل ڪيو ويندو: “ (c) ڊويزنل بورڊ آف مئنيجمينٽ صوبائي بورڊ آف	اولهه پاڪستان بينويپلنٽ فنڊ آرڊيننس، 1960	XIV	1960

			مئنيجمينٽ (نان گزيٽيڊ) طرفان جاري ڪيل اهڙين هدايتن موجب پارٽ II سان سان لاڳاپيل معاملن سان منهن ڏيندو سواءِ سنڌ سيڪريٽريٽ ۾ خدمتون سرانجام ڏيندڙ نان گزيٽيڊ ملازمن جي ۽ خاص طور تي ان کي بورڊ طرفان ڪيل ايلوڪيشنز مان خرچ جاري ڪرڻ جو اختيار حاصل هوندو. ۽”
1960	XXIV	اولهه پاڪستان مني لينڊرز آرڊيننس، 1960	دفعو 2 ۾ شق (d) ڪانپوءِ هيٺيون شامل ڪيو ويندو: “ (e) ڪمشنر جنهن ۾ شامل آهي ايڊيشنل ڪمشنر يا حڪومت طرفان

هن آرڊيننس تحت ڪمشنر جون ذميواريون سرانجام ڏيڻ لاءِ خاص طور بااختيار بڻايل ٻيو ڪو عملدار: ” دفعہ 8 ۾ ”ڊسٽرڪٽ جج“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو.			
دفعہ 8 جي ذيلي دفعہ (3) ۾ ”حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو.	اولهه پاڪستان روڊن تي ٽولس ۽ پليون آرڊيننس، 1962	VII	1962
دفعہ 8 ۾ ”حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ متبادل ٿيندو.	اولهه پاڪستان پرائمري تعليم آرڊيننس، 1962	XXIX	1962
دفعہ 2 ۾، شق (b) کانپوءِ هيٺيون شامل ڪيو ويندو: ”ڪمشنر“ (c) مطلب ڊويزن جو ڪمشنر جنهن ۾	اولهه پاڪستان ضبط زمينون چڙائڻ ۽ اصل مالڪن کي واپسي ايڪٽ، 1964	XIX	1964

زمين ضبط ٿيل آهي يا ان جو ڪو حصو واقع آهي، ۽ جنهن ۾ شامل هوندو بورڊ آف روينيو طرفان هن ايڪٽ جا مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ ڪمشنر جون ذميواريون سرانجام ڏيڻ لاءِ خاص طور بااختيار بڻايل ڪو عملدار؛ دفعات 14، 15 ۽ 16 لاءِ هيٺين ريت متبادل ٿيندو: “14.1(1) جيستائين هن ايڪٽ ۾ ڪجهه ٻيو نه بيان ڪيو وڃي، ڪليڪٽر جي اصل آرڊر کان اپيل ڪمشنر ڏانهن ٿي سگهندي. (2) جيستائين هن			
---	--	--	--

ايڪٽ ۾ ڪجهه پيو نه بيان ڪيو وڃي، ڪمشنر طرفان اپيل ۾ جاري ڪيل هر آرڊر کان بورڊ آف روينيو ۾ اپيل ڪري سگهبي يا هيٺين مان ڪنهن به هڪ بنياد تي، يعني: (a) قانون خلاف فيصلو يا لاڳو قانون خلاف استعمال؛ (b) فيصلو جيڪو قانون جو معاملو يا قانون جي استعمال جو معاملو طئي ڪرڻ ۾ ناڪام ٿيو هجي؛ (c) هن ايڪٽ يا وقتي طور لاڳو ٿئي ڪنهن قانون طرفان بيان ڪيل طريقي ۾ ڪا وڏي غلطي يا نقص،			
---	--	--	--

جنهن ڪيس جي فيصلي ۾ ڪا غلطي يا نقص پيدا ڪيو هجي. 15.(1) بورڊ آف روينيو ڪنهن به وقت التوي هيٺ ڪنهن به ڪيس جو رڪارڊ يا ان جي ماتحت ڪنهن روينيو آفيسر طرفان نيڪال ڪيل مواد طلب ڪري سگهي ٿو. (2) ڪمشنر پنهنجي ماتحت ڪنهن روينيو آفيسر وٽ پيل ڪنهن ڪيس يا نيڪال ڪيل ڪنهن ڪيس جو رڪارڊ طلب ڪري سگهي ٿو. (3) بورڊ آف روينيو ذيلي دفعه (1) تحت			
--	--	--	--

ڪو ڪيس طلب ڪرڻ جي صورت ۾ ۽ ڪمشنر طرفان ذيلي دفعه (2) تحت ڪيس طلب ڪرڻ جي صورت ۾ اهڙو حڪم جاري ڪري سگهي ٿو جيئن اهو مناسب سمجهي. بشرطيڪ هن دفعه تحت ڪو به حڪم جاري نه ڪيو ويندو جيڪو ڪنهن ڪارروائي يا سب آرڊينٽ روينيو آفيسر جي حڪم سان ٽڪراءَ ۾ هجي ۽ نجی ماڻهن وچ ۾ ڪنهن سوال جي حق تي اثر انداز ٿيندو هجي، اهڙن ماڻهن کي ٻڌڻ جو موقعو ڏيڻ کانسواءِ ڪو			
--	--	--	--

آرڊر جاري نه ڪيو ويندو. 16.(1) دفعو 14 تحت اپيل جي حد جو عرصو اهڙي تاريخ کان شروع ٿيندو جنهن تاريخ کان آرڊر خلاف اپيل ڪئي وئي هجي، ۽ اهو هوندو: (i) سٺ ڏينهن، جڏهن اپيل ڪمشنر ڏانهن هجي. (ii) نوي ڏينهن، جڏهن اپيل بورڊ آف روينيو ڏانهن هجي. (2) هن دفعو تحت اپيل جي حد جو عرصو ڳڻڻ لاءِ آرڊر جنهن خلاف اپيل ڪئي وئي آهي، ان جون نقل حاصل ڪرڻ واءِ درخواست واري			
--	--	--	--

			عرصي جو وقت نه ڳڻيو ويندو. (3) لميٽيشن ايڪٽ، 1908 جي دفعہ 5 جون گنجائشون هن باب تحت اپيلن تي لاڳو ٿينديون.
1964	III	اولهه پاڪستان غلام محمد بئراج بيٽرمينٽ ٽيڪس آرڊيننس، 1964	دفعہ 7 ۾ ”حڪومت“ لاءِ ”ڪمشنر“ ۽ ”اهو“ لاءِ ”هي“ متبادل ٿيندا. دفعہ 11 ۾ لفظ ۽ ”ڪاما“ حڪومت، ۽ لفظ ”ڪليڪٽر“ ٻه دفعا ايندڙن وچ ۾ لفظ ”ڪمشنر يا“ شامل ڪيا ويندا.
1967	IX	اولهه پاڪستان پٽ فيڊر ڪئنال (ضابطو ۽ زمين جي الائينيشن جو تحفظ)	دفعہ 4 جي ذيلي دفعہ (3) ۾ لفظن ”بورڊ آف روينيو“ ۽ ”ڪري سگهي ٿو“ وچ ۾ لفظ ”يا“ ڪمشنر“ شامل

ڪيا ويندا. دفعہ 5 جي ذيلي دفعہ (4) ۾: (i) “دفعہ 6 تحت بورڊ آف روينيو” لاءِ “دفعہ 6 تحت ڪمشنر يا دفعہ 7 تحت بورڊ آف روينيو طرفان نظر ثاني ۾؛ (ii) وضاحت ۾: (a) “دفعہ 6” لاءِ “دفعات 6 ۽ ۷ متبادل ٿيندا. (b) لفظ ۽ ڪا “ٽربيونل” ۽ لفظ “يا” وچ ۾ “ڪمشنر” شامل ڪيو ويندو. دفعہ 6 ۾، “بورڊ آف روينيو” لاءِ “ڪمشنر” ۽ “اهو” لاءِ “هي” متبادل ٿيندو. دفعہ 6 کانپوءِ	آرڊيننس، 1967		
---	-----------------------------	--	--

هيٺيون شامل ڪيو ويندو: “7. بورڊ آف روينيو ڪري سگهي ٿو: (a) پنهنجي تحرڪ جي ڪنهن به وقت جاري ڪيل ڪنهن آرڊر يا هن آرڊيننس تحت تربيونل يا ڪمشنر طرفان ڪيل ڪنهن ڪارروائي سان لاڳاپيل رڪارڊ طلب ڪري يا جاچ ڪري سگهي ٿو پاڻ کي اهڙي آرڊر يا ڪارروائي جي قانونيت، ريگيولرٽي يا پروپرائيٽي لاءِ پاڻ کي مطمئن ڪرڻ لاءِ پنهنجو مقصد حاصل ڪري سگهجي.			
---	--	--	--

(b) هن آرڊيننس تحت ڪمشنر طرفان ڪنهن ڪارروائي ۾ جاري ڪيل حڪم جي نوي ڏينهن اندر متاثر شخص طرفان ڪيل درخواست تي، اهڙي ڪارروائي جو رڪارڊ طلب ڪري سگهي ٿو ۽ ان سلسلي ۾ اهڙو حڪم جاري ڪري سگهي ٿو جيئن اهو مناسب سمجهي.” دفعہ 7-B ۾، “دفعہ 6” لاءِ “دفعات 6 ۽ (b) 7” متبادل ٿيندا. دفعہ 8 ۾، لفظ ۽ ڪاما “ٽربيونل،” ۽ لفظ “يا” وچ ۾ “ڪمشنر” شامل			
--	--	--	--

خيرپور ايڪٽس
Khairpur Acts

ڪيو ويندو. دفعہ 9 ۾ لفظ ۽ ڪاما “بورڊ آف روينيو” ۽ لفظ “يا” وچ ۾ “ڪمشنر” شامل ڪيو ويندو.			
سڄي آرڊيننس ۾ “ضلعي ماجسٽريٽ” لاءِ “ڊپٽي ڪمشنر” متبادل ٿيندو. دفعہ 4 ۾ “بورڊ آف روينيو” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو.	اولهه پاڪستان اسٽيج ڪيريجز جي طلبي (عارضِي اختيار) آرڊيننس، 1970	XIII	1970
	خيرپور ايڪٽس		
دفعہ 2 ۾ “بورڊ آف روينيو” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو.	خيرپور مئنيجمينٽ آف مائينرس پراپرٽي ايڪٽ، 1905	III	1905
دفعہ 8 ۾ “صوبائي حڪومت” لاءِ “ڪمشنر” متبادل	خيرپور لائيو اسٽاڪ ڪنٽرول	VI	1954

پنجاب ايڪٽس
Punjab Acts

	ايڪٽ، 1954	ٿيندو.
	پنجاب ايڪٽس	
1912	V	ڪالونائيزيشن آف گورنمينٽ لينڊس (پنجاب) ايڪٽ، 1912 دفعہ 3 ۾، ’ڪليڪٽر‘ جي وصف کانپوءِ، هيٺيون اضافو ڪيو ويندو: “ڪمشنر” جنهن ۾ شامل آهي ورڊ آف روينيو طرفان هن ايڪٽ تحت ڪمشنر جا سمورا يا ڪي ڪم سرانجام ڏيڻ يا سمورا يا ڪي اختيار استعمال ڪرڻ لاءِ مقرر ڪيل عملدار.” دفعہ 17 ۽ 19 ۾، “بورڊ آف روينيو” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. دفعہ 19 ۾، “اهو” لاءِ

				“هي” متبادل ٿيندو.
		V	1939	ايگريڪلچرل پروڊيوس مارڪيٽس ايڪٽ، 1939 دفعو 6 ۾ جي ذيلي دفعو (3) ۾ “حڪومت” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. دفعو 21_A جي ذيلي دفعو (2) ۾ “حڪومت” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو. دفعو 32 ۾ “ڪو عملدار” لاءِ “ڪمشنر” متبادل ٿيندو.
اين ڊبليو ايف پي ايڪٽس N.W.F.P Acts	اين ڊبليو ايف پي ايڪٽس			
	شگر فيڪٽريز ڪنٽرول ايڪٽ، 1950 دفعات 10 ۽ 14 ۾ “صوبائي حڪومت” لاءِ “ڊويزن جو ڪمشنر” متبادل ٿيندو.	XXII	1950	
صدارتي حڪم President's	صدارتي حڪم			
	ڪراچي آرٽيڪل 5 ۾ شق	5	1957	

Order	(2) کانپوءِ هيٺيون اضافو ڪيو ويندو: “(3) ڪمشنر ڪراچي ڊويزن گورننگ باڊي جو ايڪس آفيشو چيئرمين هوندو.” آرٽيڪل 6 جي شق (1) ۾ “چيئرمين ۽” کي ختم ڪيو ويندو. آرٽيڪل 52 کانپوءِ هيٺيون اضافو ڪيو ويندو: “52_A. (1) اٿارٽي حڪومت طرفان ڪنهن هائوسنگ اسڪيم جي فوري منظور يا تبديلي جي منظوري کانپوءِ، ڪمشنر کي سروي نمبرن، ايراضي ۽ روڊن، اسپتالن، اسڪولن،	ڊولپمينٽ اٿارٽي آرڊر 1957		
-------	---	--	--	--

ڪاليجن، لائبريرين راند جي ميدانن، باغن، پارڪن، ڪميونٽي سينٽرن، مسجدن، قبرستانن يا اهڙين ٻين مقصدن لاءِ مختص هر پلاٽ جي هنڌ جا تفصيل ڏيندي ۽ ڪمشنر اهڙا تفصيل سرڪاري گزيت ۾ ڄاڻائيندو. (2) اٿارٽي يا هائوسنگ سوسائٽي ذيلي دفعو (1) ۾ ڄاڻايل مقصد لاءِ مختص ڪنهن پلاٽ جي استعمال کان اڳ ڪمشنر کي اهڙي پلاٽ جي ڪنهن ٻئي مقصد لاءِ منتقلي لاءِ اپلاءِ ڪندا.			
--	--	--	--

(3) ڪمشنر ذيلي دفعہ (2) تحت درخواست ملڻ تي، عام عوام کان هڪ انگريزي ۽ هڪ وڏي مقامي روزاني اخبار ۾ نوٽيس ذريعي اعتراض طلب ڪندو جيڪڏهن ڪو هجي، جيڪي نوٽيس شايع ٿيڻ پوءِ 30 ڏينهن اندر ڪمشنر وٽ جمع ڪرايا ويندا.			
(4) ڪمشنر ذيلي دفعہ (3) تحت مليل اعتراضن تي غور ڪرڻ کانپوءِ ۽ اهڙن ماڻهن کي ٻڌڻ کانپوءِ جيئن اهو ضروري سمجهي درخواست ۽ ٻين لاڳاپيل دستاويزن سان گڏ حڪمن لاءِ			

حڪومت پنهنجون سفارشون اماڻيندو.			
---------------------------------------	--	--	--

نوٽ: آرڊيننس جو مذڪوره ترجمو عام ماڻهن جي واقفيت لاءِ
آهي جيڪو ڪورٽ ۾ استعمال نٿو ڪري سگهجي.